

GEZ	<div data-bbox="546 156 1256 209" data-label="Section-Header"> <h1>KARTA ADRESOWA ZABYTKU</h1> </div>		<div data-bbox="1603 124 1733 148" data-label="Text"> <p>3. Miejscowość</p> </div>
<div data-bbox="62 244 145 268" data-label="Text"> <p>1. Nazwa</p> </div> <div data-bbox="107 268 754 341" data-label="Text"> <p>KOŚCIÓŁ w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Michała Archanioła</p> </div>		<div data-bbox="835 244 990 268" data-label="Text"> <p>2. Czas powstania</p> </div> <div data-bbox="983 304 1229 341" data-label="Text"> <p>II połowa XIX w.</p> </div>	<div data-bbox="1603 244 1964 280" data-label="Text"> <p>G R Z Y M A Ł K Ó W</p> </div>
<div data-bbox="62 399 1364 422" data-label="Text"> <p>7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym</p> </div> <div data-bbox="311 544 1458 1319" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="611 1433 1245 1469" data-label="Caption"> <p>Widok ogólny od ul. Kościelnej. (fot. sierpień 2019 r.)</p> </div>			<div data-bbox="1603 399 1673 422" data-label="Text"> <p>4 Adres</p> </div> <div data-bbox="1603 459 2018 719" data-label="Text"> <p>ul. Kościelna 6 działka nr; 230/2 obręb nr; 5 współrzędne: N: 51°00'35,5" E: 20°24'00"</p> </div> <div data-bbox="1603 719 1883 743" data-label="Text"> <p>5. Przynależność administracyjna</p> </div> <div data-bbox="1603 791 1971 1015" data-label="Text"> <p>województwo świętokrzyskie powiat kielecki gmina Mniów</p> </div> <div data-bbox="1603 1023 1751 1046" data-label="Text"> <p>6. Formy ochrony</p> </div>

8. Historia, opis i wartości

Kościół pw. św. Michała Archaniola w Grzymalkowie zbudowany w 1859 roku na podwalinie XVII wiecznego kościoła zrujnowanego przez trąbę powietrzną dnia 17 czerwca 1849 r.

Mimo, iż kościół chyli się ku ruinie jest nieodłącznym elementem krajobrazu, służył parafianom do późnych lat siedemdziesiątych XX wieku. Architektem świątyni był Antoni Kurella, a wykonawcą Franciszek Makulski. Budowla jest obiektem murowanym w stylu włoskim o długości 22 i szerokości 11 metrów oraz wysokości 6 metrów. Fasada zachodnia flankowana dwoma piętrowymi wieżami połączonymi trójkątnym naczółkiem. Jest on orientowany, trzynawowy o sześciu filarach dzielących nawę główną od bocznych. Wejście do nawy głównej oddziela przedsionek nad którym znajduje się chór. Główna nawa posiada sufit, zaś boczne, sklepienia. Prezbiterium ma kształt owalny i jest węższe i niższe od nawy. Nad wejściem figuruje napis „Soli Deo gloria”, czyli „Jedynemu Bogu chwała”. Całość robót została zakończona w 1859 r. Współfundatorami tego kościoła była rodzina Kołłątajów. W 1878 roku został odrestaurowany, a w 1922 konsekrowany. Wejście zachodnie w formie ryzalitu wystającego ponad lico fasady zachodniej. Ryzalit zwieńczony trójkątnie, poniżej niego dwu-uskokowy gzyms. W 1878 roku obmurowano cmentarz kościelny i grzebalny, otynkowano fronton i odświeżono jego wnętrze, położono posadzkę, zaś w roku 1887 kościół pokryto blachą i pomalowano na kolor cynkowy. W trakcie odnowy ustawiono trzy ołtarze wsparte na korynckich filarach. Pomimo upływu czasu struktura obiektu jest zachowana w całości. Na jego murach widoczne są ubytki tynku, a pokrycie dachowe miejscami przecieka. Wewnątrz kościoła zachowały się ołtarze i obrazy, a na ścianach widoczne są namalowane sceny biblijne. W podziemiach zaś ślady pochówku zmarłych księży.

Szczególne zainteresowanie obiektem wykazują osoby przyjmujące w nim sakramenty św. Kościół wraz z murowanym ogrodzeniem, kostnicą, starszym drzewostanem jest cennym dobrem kultury o wartościach artystycznych, estetycznych, przyrodniczych, ideowych i emocjonalnych. Jest miejscem historycznym będącym świadectwem życia pokoleń ludzi, którzy przyczynili się do rozwoju miejscowości. Stanowi integralny element krajobrazu Grzymalkowa.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt ulega ciągłej erozji i dewastacji jest w stanie chylącym się ku ruinie. Może stanowić zagrożenie. Postuluje się wykonanie ekspertyzy (opracowania) konserwatorskiej wskazującej kierunki postępowania wraz z oszacowaniem kosztów.

Wszelkie zamierzenia remontowo budowlane dotyczące zabytku należy uzgadniać z organem ochrony zabytków na podstawie obowiązujących przepisów dotyczących ochrony zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)*

Adach Katarzyna
Styczeń 2021 r.

Adach

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

**Świętokrzyski Wojewódzki
Konserwator Zabytków w Kielcach**
Anna Żak
mgr prawa, mgr inż. Anna Żak

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków